

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/262/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314204962
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8314204962.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o., P.O.BOX: Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanému W. F., nar. XX.X.XXXX, bytom Z., J. XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z. so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, so sídlom Banská Bystrica, Janka Kráľa 7, o zaplatenie 1.668,53 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 26.8.2014, č. k. 21C/66/2014-37 a o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Humenné zo dňa 4.9.2014, č. k. 21C/66/2014-56 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Potvrďuje uznesenie.

Nepriznáva účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal a rovnako vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia súd prvého stupňa poukázal na to, že predmetom konania je spor zo zmenky, keď zmenka bola vystavená podľa slovenského práva s miestom vystavenia i platobným miestom nachádzajúcim sa na území SR. Pôvodným veriteľom, ako aj zmenkovým veriteľom a remitentom bola POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá postúpila pohľadávku zo zmenky na českú spoločnosť terajšieho žalobcu. Z toho dôvodu boli formálne splnené podmienky pre použitie Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007. Z pripojeného exekučného spisu súd prvého stupňa zistil, že tú istú pohľadávku z tej istej zmenky a z úverovej zmluvy, teda z toho istého spotrebiteľského právneho vzťahu, si na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu uplatnil voči žalovanému ako povinnému predchádzajúci veriteľ ako oprávnený - POHOTOVOSTĚ, s.r.o.. Exekučné konanie bolo ukončené zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, kde súdy konštatovali, že ide o spotrebiteľský právny vzťah, a preto je naňho potrebné použiť právne normy o ochrane spotrebiteľa. Je tak zrejmé, že jedná sa o spotrebiteľský vzťah, o čom už rozhodli exekučné súdy. Súd prvého stupňa návrh zamietol, pretože dohoda o vyplnení zmienek uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach oboch účastníkov tohto spotrebiteľského právneho vzťahu v neprospech spotrebiteľa. Je teda absolútne neplatnou a bez takejto platnej dohody je absolútne neplatná aj samotná zmenka, na základe ktorej si žalobcu uplatňuje žalovanú pohľadávku. Dohoda o

vyplňovacom práve k zmenke, ako aj zmenka sú neplatné podľa ustanovení spotrebiteľského práva a nie Zákona o zmenkách a šekoch. Keďže žalobca uplatnil výslovne právo zo zmenky, súd prvého stupňa žalobu zamietol, keď okrem Zákona o zmenkách a šekoch aplikoval na vec aj ďalšie právne normy, a to konkrétne čl. 2 a čl. 3 Smernice 93/13/EHS, § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovenia zákona č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch. Zdôraznil, že je potrebné rozlišovať neplatnosť zmenky ako cenného papiera buď podľa Zákona o zmenkách a šekoch, ale na druhej strane je potrebné rozlišovať neplatnosť dojednaní o vystavení, resp. vyplnení zmenky a následne neplatnosť samotnej zmenky vystavenej podľa týchto dojednaní, ak sú v rozpore so spotrebiteľskými právnymi normami, a to či už pre neprijateľnosť zmluvných podmienok alebo pre rozpor s dobrými mravmi. Dohodu o vyplnení zmenky a následne vystavenú zmenku vyhodnotil aj ako absolútne neplatné s poukazom na § 39 a § 3 Občianskeho zákonníka. Účelom tohto právneho úkonu je podľa súdu prvého stupňa obísť ustanovenia spotrebiteľského práva zameraného na reálnu a nielen formálnu ochranu práv a povinností spotrebiteľa. Pokiaľ ide o uplatňovaný úrok 0,25 % denne, čo predstavuje 91,25 % ročne je takýto úrok taktiež v rozpore s dobrými mravmi. Zdôraznil, že úverová zmluva neobsahuje RPMN ani úrokovú sadzbu, a preto sa považuje podľa príslušných ustanoví Zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúčinnú a bez poplatkov, čo skonštatovali aj exekučné súdy. O trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť tak, aby návrhu bolo v celom rozsahu vyhovie a zároveň si uplatnil náhradu trov tohto konania. Uvádza, že podľa § 120 O.s.p., dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Toto ustanovenie síce umožňuje súdu, aby v sporovom konaní vykonal aj ďalšie dôkazy, avšak tento postup je možné využiť len výnimočne, ak je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Preto potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania a v danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhom sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy. Zdôraznil, že predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálov zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej, samo právo navrhovateľa. Vo vzťahu k žalobcovi ako indosátorovi je preto jediným legitímačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd prvého stupňa navyše vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Súd za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., uzatvorili zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacou zmenkou, a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Takéto skutočnosti nemožno považovať za nesporné. Žalovaný ani žalobca sa k takýmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností.

Podľa žalobcu súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou o príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí. Súd však vec posudzoval, ako keby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Súd prvého stupňa porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnúť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Vzhľadom na úplnú samostatnosť a nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku. Tento nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Prvostupňový súd ďalej uvádza, že zmenka je založená na prísnej formálnosti zmenkových

vzťahov a vo všeobecnosti sa neskúma kauza právneho vzťahu, avšak v tomto prípade by došlo k porušeniu práv účastníkov zneužitím tohto inštitútu, a to bez možnosti súdnej kontroly. Poukázal na nález VI. ÚS 457/2010 Ústavného súdu ČR. K tomu však žalobca uvádza, že vo veci, ktorou sa zaoberal Ústavný súd ČR, došlo zo strany žalovaného k obrane, ktorý vzniesol námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu. Okrem toho poukazuje aj na to, že v tomto prípade žalobca inicioval konanie o vydanie zmenkového platobného rozkazu podľa vnútroštátneho práva Českej republiky. Zdôrazňuje, že zmenku vystavil žalovaný. Túto dobrovoľne podpísal, pričom išlo o prejav jeho slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola mu známa v čase vystavenia zmenky. Žalovaný teda mal vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku predstavuje 0,25 % denne a s takouto sadzbou zmenkového úroku jednoznačne súhlasil. Poukázal aj na rozhodnutia viacerých súdov v pôsobnosti Slovenskej republiky vo vzťahu k danej problematike a zdôrazňuje, že podľa Zákona zmenkového a šekového bol súd oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky jej vystavenia a ani jej neprípustnosť.

Odvolačný súd preskúmal rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v ust. § 212 ods. 1, 2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

Vo veci nie je možné stotožniť sa s argumentáciou spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov. V prejednávanej spore predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliaceho v Českej republike, ktorý následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 z 11.7.2007. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Žalobca začne konanie vyplnením príslušného tlačiva a jeho zaslaním na súd. Pokiaľ by súd nemal na základe vyplneného tlačiva k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, môže žalobcu vyzvať k doplneniu tlačiva a na iné úkony tiež použitím príslušného tlačiva. Znenie Čl. 4 Nariadenia môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky ako príslušné tlačivá a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Takýto výklad je ale nesprávny. Cieľom Nariadenia č. 861/2007 totiž nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Z Čl. 8 a 9 uvedeného nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie pokiaľ to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa tohto nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi za predpokladu ak nie je ustanovené inak procesným právom členského štátu v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva v Čl. 19 Nariadenia č. 861/2007.

Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis platný na území Slovenska v ustanovení § 120 upravuje dôkaznú povinnosť. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade žalobcom predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu. Za takejto situácie súd prvého stupňa musel z úradnej povinnosti skúmať, či medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným došlo k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo nie.

V zmluve o úvere zo dňa 29.10.2009 (č.l. 18 spisu) okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovaného (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Kolónky umožňujúce identifikovať žalovaného ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti vyplnené neboli. Z iných konaní je známe, že právny predchodca žalobcu subjekty podnikajúce, resp. vykonávajúce činnosť na základe iného ako živnostenského oprávnenia špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom. Preto záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z. Tento právny predpis v ustanovení § 2 písm. a/ definoval spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Veriteľom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. bola fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa ustanovenia § 3 ods. 2 tohto právneho predpisu fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred prepravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné úverové podmienky, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Právny predchodca žalobcu mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo preukázané, aby úver poskytol žalovanému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybností dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

Správnym nie je ani tvrdenie, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa malo vychádzať jedine z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia Čl. 10 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na Čl. 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky je neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhaní pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Spotrebiteľovi samozrejme aj v takejto situácii ostáva možnosť uspokojiť veriteľa (nadobúdateľa indosovanej zmenky) a následne ho žalovať o náhradu škody, ale v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 191/1950 Zb., by spotrebiteľ musel v takomto prípade dokázať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Dokázať takúto skutočnosť samozrejme nie je nemožné, avšak dokazovanie tejto skutočnosti neprimerane sťažuje situáciu spotrebiteľa. Navyše je zřejmé, že takáto požiadavka nie je v súlade s právom únie, keďže ochrana spotrebiteľa v zásade nie je závislá od zavinenia veriteľa.

Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Vyššie uvedené ustanovenie teda výslovne zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka zo zákonnými limitmi obmedzujúcimi výšku zmenkovej sumy. Právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka vystavená v rozpore s právnym predpisom predstavuje neplatný právny úkon podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedľuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

Okrem toho vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na

povahu tohto cenného papiera, si žalovaný bez akýchkoľvek pochybností zhoršil svoje zmluvné postavenie. Potreba vystavenia a odovzdania zmenky právnomu predchodcovi žalobcu pritom pre žalovaného priamo vyplývala zo všeobecných úverových podmienok. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke nezohľadňujúce právne predpisy na ochranu spotrebiteľa odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatné podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

So zreteľom na uvádzané dôvody tak odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil postupom podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 O.s.p.. Žalobca vzhľadom na výsledok konania nemá právo na náhradu trov a ostatným účastníkom v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

Uznesením zo dňa 4.9.2014, č. k. 21C/66/2014-56 súd prvého stupňa pripustil vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Združenie spotrebiteľov Slovenska OZ so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa 7. Vec právne posúdil v zmysle § 93 O.s.p. a Nariadenia č. 861/2007. Zdôraznil, že združenie oznámilo súdu svoj vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného, keď žalobca uplatnil námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, čo zákon nevyklučuje. Vychádzajúc zo zistených skutočností a majúc na pamäti dikciu § 93 ods. 2 O.s.p., považoval túto námietku za neopodstatnenú,

pretože združenie je subjektom, ktorý je oprávnený vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na základe splnomocnenia, zákona o ochrane spotrebiteľa, a to bez konkretizácie svojho hmotnoprávneho záujmu na výsledku konania.

Aj proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uvádza, že konanie je európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu a je právne regulované nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007. Procesný postup súdu a strán v konaní je upravený označeným nariadením, a to odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 99/1963 Zb.. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nepripúšťa vedľajšie účastníctvo. Právna regulácia označeného nariadenia obsiahnutá v čl. 4 a 5 vedľajšie účastníctvo nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v O.s.p. len výnimočne, a to vtedy, ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Žalobcovi tak nie je známe, prečo súd aplikuje prednostne vnútroštátne právo. Žalobca žiada súd, aby mu poskytol informácie o dôvodoch nedodržania lehôt stanovených v čl. 4 ods. 4, čl. 5 ods. 3 a 6 a čl. 7 ods. 1 označeného nariadenia. Poukazuje tiež na nesúlad ust. § 93 ods. 2 O.s.p. s Ústavou SR, konkrétne s čl. 19 ods. 2 a 3. V praxi dochádza k situácii, kedy právnické osoby hromadne vstupujú do konaní v spotrebiteľských veciach, pričom v prípade, ak žalobca nepodá návrh na rozhodnutie o prípustnosti vedľajšieho účastníctva, získava vedľajší účastník prístup k osobným údajom spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ k takémuto prístupu nedal súhlas. V mnohých veciach koná vedľajší účastník bez toho, aby bol aspoň v minimálnom kontakte s účastníkom konania, príp. z konania vystúpi potom, ako mu je doručený opis návrhu na začatie konania s prílohami. Týmto dochádza k zjavnému porušovaniu čl. 19 ods. 2, 3 Ústavy SR, nakoľko je neoprávnené zasahované do súkromného života účastníkov konania tak, že vedľajší účastník môže zhromažďovať o ňom osobné údaje bez jeho súhlasu.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa združenie môže podať návrh na vydanie predbežného opatrenia podľa § 21 ods. 1 orgánu dozoru alebo návrh na začatie konania na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov, a to vrátane konania vo veci ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, alebo môže byť účastníkom konania

a) ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti alebo

b) je uvedené v zozname oprávnených osôb vedenom Európskou komisiou (ďalej len "zoznam oprávnených osôb"), bez toho, aby bolo dotknuté právo súdu preskúmať, či je tento subjekt oprávnený v danom prípade podať návrh na začatie konania.

Podľa § 25 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z., o ochrane spotrebiteľa združenie podľa odseku 1 môže na základe plnomocnenstva zastupovať spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi o uplatňovaní jeho práv vrátane náhrady ujmy spôsobenej porušením práv spotrebiteľa.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 93 ods. 1-4 O.s.p., účinného v čase oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania, ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Predovšetkým je potrebné konštatovať, že z ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. plynie, že vedľajší účastník (vrátane právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu) môže do konania vstúpiť z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Vedľajší účastník je teda procesne samostatný, čo vyplýva aj z § 93 ods. 4 O.s.p.. Ak účastník, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje, vyjadrí nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania alebo s ďalším trvaním pôsobenia vedľajšieho účastníka v súdnom konaní, ide o návrh na vyriešenie prípustnosti vedľajšieho účasti a súd sa ním bude zaoberať po podaní takéhoto návrhu zo strany účastníka.

Je potrebné poukázať aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (PL. ÚS 1/2014), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky poukázal na to, že je potrebné pripomenúť aj záväzky Slovenskej republiky plynúce z práva Európskej únie, konkrétne Smernice Rady č. 93/13/EHS, v úvodnej časti ktorej Rada Európskych spoločenstiev deklaruje, že osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti, musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných pre všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažnosti alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní.

S prihliadnutím na uvedené považoval Ústavný súd SR za odôvodnenú existenciu verejného záujmu na rozšírení okruhu subjektov, ktoré sa môžu stať vedľajšími účastníkmi súdneho konania, aj o právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práva podľa osobitného predpisu, ktoré sami o sebe nemajú právny záujem na výsledku konania, svoju činnosť však vykonávajú v záujme ochrany práv niektorého z účastníkov konania alebo tretích osôb (napr. spotrebiteľov), ktorí sa pri ochrane svojich práv nachádzajú oproti druhej strane sporu spravidla v nevýhodnejšom postavení.

Podľa bodu 50 uznesenia Súdneho dvora zo dňa 16.11.2010 vo veci C-76/10 (Pohotovosť s.r.o. proti H. S.) „Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, bod 52). Podľa názoru odvolacieho súdu nie je vo všeobecnom záujme, ak by sa mala spotrebiteľovi odoprieť možnosť poskytnutie ochrany podľa článku 6 smernice Rady 93/13/EHS na to špecializovanými subjektmi.

Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (napr. rozsudky ESLP Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 - V, s. 1567, Helle v. Fínsko, 1997 - VIII., s. 2928 a pod.).

Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, teda zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa využíva na cezhraničné spory obhajované ako aj neobhajované, čo vyplýva z čl. 5 ods. 1 nariadenia, v zmysle ktorého môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá z procesných strán. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená.

Odvolací súd preto v zhode s právnym názorom súdu prvého stupňa uzatvára, že v predmetnej veci sú splnené procesné podmienky na vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného tak, ako to predpokladá § 93 ods. 2 O.s.p..

Odvolací súd preto aj napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.